Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

1 август 2025 година*

„Преюдициално запитване — Регламенти (ЕИО) № 3821/85 и (ЕС) № 165/2014 — Изискване за периодичен технически преглед на тахографите — Дерогиране — Член 49, параграф 1, последно изречение и член 51, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз — Принцип за обратното действие на по-благоприятния наказателен закон — Административни санкции с наказателноправен характер — Касационно обжалване — Нов закон, влязъл в сила след постановяването на обжалваното по касационен ред съдебно решение — Понятие „влязла в сила осъдителна присъда“

По дело C-544/23

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Върховен административен съд на Словашката република) с акт от 16 август 2023 г., постъпил в Съда на 28 август 2023 г., в рамките на производство по дело

T.T.,

BAJI Trans s.r.o.

срещу

Národný inšpektorát práce,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: K. Lenaerts, председател, T. von Danwitz, заместник-председател, F. Biltgen, K. Jürimäe, C. Lycourgos (докладчик), I. Jarukaitis, M. L. Arastey Sahún, S. Rodin, N. Jääskinen, D. Gratsias и M. Gavalec, председатели на състави, E. Regan, J. Passer, Z. Csehi и O. Spineanu-Matei, съдии,

генерален адвокат: J. Richard de la Tour,

секретар: I. Illéssy, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 24 септември 2024 г.,

* Език на производството: словашки.

като има предвид становищата, представени:

– за T.T. и BAJI Trans s.r.o., от M. Mandzák, M. Pohovej и P. Rumanová, advokáti,

– за Národný inšpektorát práce, от M. Mitterpák, generálny riaditel, и L. Štofová, právnička,

– за словашкото правителство, от A. Lukáčik, E. V. Larišová и S. Ondrášiková, в качеството на представители,

– за италианското правителство, от G. Palmieri, в качеството на представител, подпомагана от M. Cherubini, avvocato dello Stato,

– за Европейската комисия, от P.J.O. Van Nuffel и A. Tokár, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 4 февруари 2025 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 49, параграф 1, последно изречение и член 51, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между T.T. и BAJI Trans s.r.o., от една страна, и Národný inšpektorát práce (Национална инспекция по труда, Словакия), от друга страна, по повод на административна глоба, която тази инспекция е наложила на T.T.

Правна уредба

Правото на Съюза

Хартата

3 Член 49, параграф 1 от Хартата гласи:

„Никой не може да бъде осъден за действие или бездействие, което в момента на извършването му не е представлявало престъпление съгласно националното или международното право. По същия начин, не може да бъде налагано по-тежко наказание от това, което е било приложимо към момента на извършване на престъплението. Ако в по-късен момент след престъплението законът предвижда по-леко наказание, трябва да се приложи това наказание“.

4 Член 51, параграф 1 от Хартата предвижда:

„Разпоредбите на настоящата харта се отнасят за институциите, органите, службите и агенциите на Съюза при зачитане на принципа на субсидиарност, както и за държавите членки,

единствено когато те прилагат правото на Съюза. В този смисъл те зачитат правата, спазват принципите и насърчават тяхното прилагане в съответствие със своите компетенции […]“.

Регламент № 3821/85

5 В редакцията си, приложима към датата на извършване на процесното нарушение, член 3, параграфи 1 и 2 от Регламент (ЕИО) № 3821/85 на Съвета от 20 декември 1985 година относно контролните уреди за регистриране на данните за движението при автомобилен транспорт (ОВ L 370, 1985 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 7, том 1, стр. 234), изменен с Регламент (ЕО) № 561/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 г. (ОВ L 102, 2006 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 8, стр. 214) (наричан по-нататък „Регламент № 3821/85“), гласи:

„1. Записващото устройство се монтира и използва в превозни средства, които са регистрирани в държава членка и които се използват за автомобилен превоз на пътници или товари, с изключение на превозните средства, посочени в член 3 от Регламент (ЕО) № 561/2006. […]

2. Държавите членки могат да освободят от прилагането на настоящия регламент превозните средства, посочени в член 13, параграфи 1 и 3 от Регламент (ЕО) № 561/2006“.

6 В приложимата си към посочената дата редакция член 19, параграф 1 от този регламент предвижда:

„Държавите членки своевременно и след консултации с Комисията приемат законовите, подзаконовите и административните разпоредби, необходими за прилагането на настоящия регламент.

Такива мерки обхващат, наред с другото, […] организацията на проверките за съответствие, процедурата и начините за осъществяването им, и наказанията, които се налагат в случай на нарушение“.

7 В редакцията си към датата на процесното нарушение точка 3 („Периодични прегледи“), буква а) от раздел VI от приложение I към посочения регламент гласи:

„Периодични прегледи на оборудването, поставено на превозни средства, се извършват не по-рядко от веднъж на всеки две години и могат да бъдат осъществявани заедно с техническите прегледи на превозните средства.

[…]“.

8 Регламент № 3821/85 е отменен, считано от 2 март 2016 г., с член 47 от Регламент (ЕС) № 165/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 4 февруари 2014 година относно тахографите в автомобилния транспорт, за отмяна на Регламент (ЕИО) № 3821/85 на Съвета относно контролните уреди за регистриране на данните за движението при автомобилен транспорт и за изменение на Регламент (ЕО) № 561/2006 на Европейския парламент и на Съвета за хармонизиране на някои разпоредби от социалното законодателство, свързани с автомобилния транспорт (ОВ L 60, 2014 г., стр. 1).

Регламент № 165/2014

9 Член 3, параграфи 1 и 2 от Регламент № 165/2014 гласи:

„1. Тахографите се монтират и използват в превозни средства, регистрирани в държава членка, които се използват за автомобилен превоз на пътници или товари и за които се прилага Регламент (ЕО) № 561/2006.

2. Държавите членки могат да освободят от прилагането на настоящия регламент превозните средства, посочени в член 13, параграфи 1 и 3 от Регламент (ЕО) № 561/2006“.

10 Член 23, параграф 1 от този регламент предвижда:

„Тахографите се подлагат на редовни технически прегледи от одобрени сервизи. Редовните технически прегледи се извършват най-малко веднъж на всеки две години“.

11 Съгласно член 41, параграф 1 от посочения регламент:

„Държавите членки, в съответствие с националните конституционни механизми, установяват система от санкции, приложими за нарушения на настоящия регламент, и предприемат всички необходими мерки, за да гарантират тяхното прилагане. Тези санкции трябва да са ефективни, пропорционални, възпиращи и недискриминационни и да са в съответствие с категориите нарушения, предвидени в Директива 2006/22/ЕО [на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година относно минималните условия за изпълнение на Регламенти (ЕИО) № 3820/85 и (ЕИО) № 3821/85 на Съвета относно социалното законодателство, свързано с дейностите по автомобилния транспорт, и за отмяна на Директива 88/559/ЕИО на Съвета (ОВ L 102, 2006 г., стр. 35; Специално издание на български език, 2007 г., глава 7, том 15, стр. 187)]“.

12 Съгласно член 48, втора алинея от същия регламент:

„При спазване на преходните мерки по член 46 настоящият регламент се прилага, считано от 2 март 2016 г. […]“.

Регламент № 561/2006

13 Член 1 от Регламент № 561/2006 гласи:

„Настоящият регламент определя правилата относно времето за управление, почивките в работно и извънработно време по отношение на водачите, извършващи автомобилен превоз на стоки и пътници[,] с цел хармонизиране на условията на конкуренция между режимите на сухопътен транспорт, особено в автомобилния сектор, и подобряване на условията на труд и пътната безопасност. Настоящият регламент също така има за цел да насърчи подобряването на практиките на наблюдение и привеждане в изпълнение на държавите членки и подобряването на работните практики в автомобилната транспортна промишленост“.

14 Член 3 от този регламент изброява категориите превозни средства, извършващи автомобилен превоз, за които същият не се прилага. Превозните средства, които се използват за доставяне на готова бетонна смес, не са включени в този списък.

15 Член 13, параграф 1 от посочения регламент изброява категориите превозни средства, за които държавите членки, при условие че не се засягат целите, изложени в член 1 от същия, могат да допуснат изключения от разпоредбите на членове 5—9 от него.

16 В редакцията на този член 13, параграф 1, приложима към датата на процесното нарушение, не се споменават превозните средства, използвани за доставяне на готова бетонна смес.

17 Въпросният член 13, параграф 1 обаче е изменен с Регламент (ЕС) 2020/1054 на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2020 година за изменение на Регламент (ЕО) № 561/2006 по отношение на минималните изисквания за максималното дневно и седмично време на управление, минималните прекъсвания и дневните и седмичните почивки, и на Регламент (ЕС) № 165/2014 по отношение на установяването на местоположението чрез тахографи (ОВ L 249, 2020 г., стр. 1).

18 Вследствие на това изменение, в сила от 20 август 2020 г., в същия член 13, параграф 1 сред превозните средства, за които са допустими изключения от разпоредбите на членове 5—9 от Регламент № 561/2006, вече са споменати — в буква c) — „превозни[те] средства, които се използват за доставяне на готова бетонна смес“.

Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95

19 Член 1 от Регламент (ЕО, Евратом) № 2988/95 на Съвета от 18 декември 1995 година относно защитата на финансовите интереси на Европейските общности (ОВ L 312, 1995 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 1, стр. 166) предвижда:

„1. За целите на защитата на финансовите интереси на Европейските общности, с настоящото се приемат общи правила, отнасящи се до единните проверки и до административните мерки и санкции, касаещи нередностите по отношение на правото на Общността.

2. „Нередност“ означава всяко нарушение на разпоредба на правото на Общността, в резултат на действие или бездействие от икономически оператор, което е имало или би имало за резултат нарушаването на общия бюджет на Общностите или на бюджетите, управлявани от тях, или посредством намаляването или загубата на приходи, произтичащи от собствени ресурси, които се събират направо от името на Общностите[,] или посредством извършването на неоправдан разход“.

20 Член 2, параграф 2 от този регламент гласи:

„Не може да се налага административна санкция, освен ако тя не е предвидена предварително в акт на Общността. В случай на последващо изменение на разпоредбите, които налагат административни санкции и се съдържат в правила на Общността, по-леката разпоредба ще се приложи с обратно действие“.

Словашкото право

21 Член 50, параграф 6 от Ústava Slovenskej republiky (Конституция на Словашката република) гласи:

„Наказуемостта на деянието се преценява и наказанието за него се определя съгласно закона, който е бил в сила по време на извършването му. Последващият закон се прилага, ако е по-благоприятен за дееца“.

22 Член 2 от Zákon č. 461/2007 Z. z. o používaní záznamového zariadenia v cestnej doprave (Закон № 461/2007 за използването на контролни уреди за регистриране на данните за движението на автомобилите) от 13 септември 2007 г. гласи:

„1. Освен ако в настоящия закон не е предвидено друго, транспортните предприятия, които извършват автобусни превози на пътници или автомобилни превози на товари, гарантират, че във всяко превозно средство, използвано за превоз на пътници или товари, е монтиран контролен уред за регистриране на данните за движението и че при извършването на превозите се използват регистрационни листове и карти [на водачите].

2. Предвиденото в параграф 1 задължение на транспортните предприятия не важи за превозните средства, използвани за посочените в специални разпоредби превози [препращане към член 3 и към член 13, параграф 1 от Регламент № 561]“.

23 Член 38, параграф 1, буква а), точка 1 от Zákon č. 462/2007 Z. z. o organizácii pracovného času v doprave a o zmene a doplnení Zákona č. 125/2006 Z. z. o inšpekcii práce a o zmene a doplnení Zákona č. 82/2005 Z. z. o nelegálnej práci a nelegálnom zamestnávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení Zákona č. 309/2007 Z. z. z 13. septembra 2007 (Закон № 462/2007 за организацията на работното време в транспорта и за изменение и допълнение на Закон № 125/2006 за инспекцията по труда и за изменение и допълнение на Закон № 82/2005 за незаконния труд и незаконното наемане на работа и за изменение и допълнение на някои закони, изменен със Закон № 309/2007 от 13 септември 2007 г.) предвижда:

„Извършва нарушение водач, който управлява превозно средство без контролен уред за регистриране на данните за движението или с контролен уред за регистриране на данните за движението, но без валиден периодичен технически преглед, или който използва неправилно контролния уред“.

24 Zákon č. 162/2015 Správny súdny poriadok (Закон № 162/2015 за приемане на Административнопроцесуален кодекс) от 21 май 2015 г. (наричан по-нататък „CJA“) влиза в сила на 1 юли 2016 г.

25 Член 145 от CJA гласи:

„1) Съдебно решение се смята за влязло в сила с връчването си, ако по-нататък не е предвидено друго:

2) Решението на административния съд влиза в сила, когато изтече едномесечен срок от връчването му или когато в този срок то е обжалвано по касационен ред, ако е постановено:

[…]

c) по жалба срещу административно наказание;

[…]“.

26 Член 438, параграф 1 от този кодекс гласи:

„Влезлите в сила решения на административните съдилища подлежат на касационно обжалване […]“.

27 Съгласно член 440, параграф 1 от посочения кодекс:

„Касационно обжалване се допуска само ако административният съд е нарушил процесуалния или материалния закон, тъй като:

a) не е бил компетентен да разгледа делото;

b) страна в производството не е била процесуално легитимирана;

c) страна в производството не е притежавала пълна процесуална дееспособност и не е била представлявана от законен или упълномощен да действа от нейно име представител;

d) по същия спор вече има влязло в сила решение или образувано производство;

e) делото е решено от съдия в отвод или от незаконен състав;

f) с неправилни процесуални действия дотолкова е попречил на страна в производството да упражни процесуалните си права, че е нарушено правото на справедлив процес;

g) неправилно е приложил правото;

h) се е отклонил от постоянната практика на [Върховния административен съд];

i) не се е съобразил със задължителните указания по прилагането на закона, дадени в отменителното решение по касационната жалба, или

j) първоинстанционната жалба е била незаконосъобразно отхвърлена“.

28 Член 454 от същия кодекс гласи:

„За решението на касационния съд е определящо положението към момента на обявяването или постановяването на обжалваното решение на административния съд“.

29 Член 462 от CJA предвижда:

„1) Ако, след като разгледа касационната жалба, установи, че същата е основателна, касационният съд отменя обжалваното решение и в зависимост от естеството на делото го връща на административния съд за по-нататъшно разглеждане или прекратява производството, препращайки евентуално делото на компетентния да го разгледа орган.

2) Ако установи, че обжалваният акт на административния орган или обжалваната мярка на административния орган не е в съответствие със закона и че административният съд е отхвърлил първоинстанционната жалба, касационният съд може да измени решението на този съд, като отмени обжалвания акт на административния орган или обжалваната мярка на този орган и му върне делото за по-нататъшно разглеждане.

[…]“.

Спорът в главното производство и преюдициалните въпроси

30 С наказателно постановление от 8 декември 2016 г. Т.Т. е признат за виновен за нарушение по член 38, параграф 1, буква а), точка 1 от Закон № 462/2007, тъй като на 4 ноември 2015 г. е превозвал бетон с превозно средство, което принадлежи на BAJI Trans и чийто тахограф не е имал валиден периодичен технически преглед. На това основание на Т.Т. е наложена глоба в размер на 200 евро.

31 С решение от 3 април 2017 г. Националната инспекция по труда отхвърля административната жалба, която Т.Т. е подал срещу постановлението от 8 декември 2016 г.

32 Т.Т. и BAJI Trans обжалват въпросните актове пред Krajský súd v Bratislave (Окръжен съд Братислава, Словакия).

33 С решение от 27 март 2019 г. Krajský súd v Bratislave (Окръжен съд Братислава) отхвърля жалбата на BAJI Trans като недопустима, а тази на Т.Т. — като неоснователна. По-специално, този съд посочва, че задължението за използване на тахографи в автомобилите е предвидено в член 3 от Регламент № 3821/85 и в член 2, параграф 1 от Закон № 461/2007, без да се засягат изключенията по членове 3 и 13 от Регламент № 561/2006. Тези изключения не включват обаче превозните средства, предназначени за превоз на бетон.

34 На 15 юли 2019 г. Т.Т. и BAJI Trans подават пред Najvyšší súd Slovenskej republiky (Върховен съд на Словашката република) касационна жалба срещу постановеното съдебно решение.

35 На 24 август 2020 г. тези страни представят писмено становище, в което подчертават, че Регламент № 561/2006 е изменен с Регламент 2020/1054. Вследствие на това изменение, настъпило след подаването на касационната им жалба, деянията, извършени на 4 ноември 2015 г., вече не били противоправни. Такова изменение съответно трябвало да се вземе предвид на основание член 50, параграф 6 от Конституцията на Словашката република.

36 На 1 август 2021 г. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Върховен административен съд на Словашката република), който е запитващата юрисдикция, поема всички дела, висящи към 31 юли 2021 г. пред административното отделение на Najvyšší súd Slovenskej republiky (Върховен съд на Словашката република), включително това по касационната жалба на Т.Т. и BAJI Trans.

37 На първо място, запитващата юрисдикция отбелязва, че принципът lex mitior е закрепен в член 49 от Хартата, като същевременно подчертава, че този член може да се приложи само ако спорът в главното производство се отнася до хипотеза, при която държава членка прилага правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата.

38 Тъй като разглежданите в главното производство национални закони са приети, за да се приложат Регламенти № 3821/85 и № 165/2014, включително произтичащото от тези регламенти задължение за установяване на санкционна система, запитващата юрисдикция е склонна да смята, от една страна, че Националната инспекция по труда е приложила правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата, произнасяйки се по вината на Т.Т. и санкционирайки го, и от друга страна, че самата тя ще приложи това право, произнасяйки се по висящата пред нея касационна жалба. Тази юрисдикция обаче иска Съдът да потвърди това тълкуване.

39 На второ място, запитващата юрисдикция счита, че за да бъдат изпълнени изискванията, наложени с член 6 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. (наричана по-нататък „ЕКПЧ“), както наказващите административни органи, така и съдилищата, които осъществяват пълен съдебен контрол върху техните актове, следва да са длъжни да прилагат принципа за обратното действие на по-благоприятния наказателен закон. Тази юрисдикция е склонна да смята, че същите съждения важат и по отношение на член 49, параграф 1 от Хартата. Тя обаче иска да се увери, че тази разпоредба се прилага както в производството за налагане на административна санкция, така и в съдебното производство за проверка на законосъобразността на тази санкция.

40 На трето място, запитващата юрисдикция не е сигурна дали в качеството си на касационен съд следва да вземе предвид по-благоприятен наказателен закон, който е приет, след като обжалваното от BAJI Trans и Т.Т. по касационен ред съдебно решение е обявено и влязло в сила съгласно националното право.

41 В това отношение тази юрисдикция отбелязва, че Съдът вече е постановил, че принципът за обратното действие на по-благоприятния наказателен закон се прилага по отношение на наказателните производства, по които още няма влязло в сила решение, но досега не се е произнасял по това как следва да се преценява дали има влязло в сила решение.

42 Посочената юрисдикция отбелязва, че дори при липсата на искане в този смисъл трябва да вземе предвид основните принципи за определяне на наказанието, сред които е и принципът за обратното действие на по-благоприятния наказателен закон.

43 При все това тя посочва, от една страна, че по словашкото право касационното обжалване теоретично се счита за извънреден способ за защита именно защото е насочено срещу влязло в сила съдебно решение, и от друга страна, че е обвързана от правното положение, съществувало към момента на обявяването на това решение.

44 Също така отбелязва обаче, че предвидените в словашкия закон касационни основания са формулирани широко и по принцип обхващат всички материалноправни и процесуалноправни пороци. Освен това касаторът поначало имал право касационната му жалба да бъде разгледана и производството по нея да се проведе редовно и непосредствено след производството пред по-нисшестоящия административен съд.

45 При тези обстоятелства Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (Върховен административен съд на Словашката република) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 51, параграф 1 от [Хартата] да се тълкува в смисъл, че държава членка прилага правото на Съюза, когато по силата на националното право налага административна санкция за нарушение на задължение, в случай че това задължение произтича от правото на Съюза и държавите членки са длъжни да наложат наказание за нарушението на това задължение, както е предвидено в член 19, параграф 1 от Регламент № 3821/85 и член 41, параграф 1 от Регламент № 165/2014?

2) Ако отговорът на първия въпрос е утвърдителен, трябва ли член 49, параграф 1 от [Хартата] и установеният в него принцип lex posterior mitius да се тълкуват в смисъл, че те са приложими и към налагането на санкции за административни нарушения, когато по вината и наказанието първоначално се произнася не съдебен, а административен орган, и че този принцип впоследствие се прилага и спрямо осъществявания от административен съд контрол върху решението на този административен орган?

3) Ако отговорът на втория въпрос е утвърдителен, трябва ли член 49, параграф 1 от [Хартата] и установеният в него принцип lex posterior mitius да се тълкуват в смисъл, че са приложими са приложими в национално административно или съдебно производство, независимо от неговия етап?

4) Ако отговорът на третия въпрос е отрицателен, въз основа на какви критерии се определя този етап? По-специално, трябва ли член 49 от [Хартата] и установеният в него принцип lex posterior mitius да се тълкуват в смисъл, че са приложими в съдебноадминистративно производството по обжалване, каквото е производството по касационно обжалване, и следователно, че съд като Najvyšší správny súd Slovenskej republiky [Върховен административен съд на Словашката република], сезиран с касационна жалба като втора и последна инстанция, трябва да вземе предвид законодателно изменение, което е в полза на извършителя на административното нарушение, предмет на производството пред административния орган, а не пред съда, и е настъпило едва след постановяването и влизането в сила на решението по-нисшестоящия административен съд, подлежащо на контрол [от страна на последната съдебна инстанция]?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

46 С първия си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 51, параграф 1 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че държава членка прилага правото на Съюза по смисъла на тази разпоредба, когато в съответствие с член 19, параграф 1 от Регламент № 3821/85 и член 41, параграф 1 от Регламент № 165/2014 налага административна санкция на водач на превозно средство за това, че не е изпълнил предвидени с тези регламенти задължения.

47 Най-напред, словашкото правителство твърди, че отговорът на този въпрос е толкова очевиден, че не е необходимо да му се отговаря. Доколкото с това твърдение всъщност се оспорва допустимостта на въпроса, достатъчно е да се припомни, че дори да се приеме, че отговорът на преюдициалния въпрос не оставя място за разумно съмнение, при все това въпросът не става недопустим (вж. в този смисъл решения от 1 декември 2011 г., Painer, C-145/10, EU:C:2011:798, т. 65, и от 11 май 2023 г., МОМТРЕЙД — РУСЕ, C-620/21, EU:C:2023:395, т. 38).

48 Като се има предвид това уточнение, следва да се отбележи, че съгласно член 51, параграф 1 от Хартата разпоредбите ѝ се отнасят за държавите членки единствено когато те прилагат правото на Съюза.

49 Основните права, гарантирани в правния ред на Съюза, съответно трябва да се прилагат във всички случаи, уредени от правото на Съюза, но не и извън тези случаи (решение от 26 февруари 2013 г., Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, т. 19).

50 От друга страна, от постоянната практика на Съда е видно, че държава членка прилага правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата, когато изпълнява предвидено в акт от правото на Съюза задължение да предвиди санкции за посочените в този акт нарушения (вж. в този смисъл решения от 26 февруари 2013 г., Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, т. 27, и от 19 октомври 2023 г., G. ST. T. (Пропорционалност на наказанието при нарушение на правата върху марка), C-655/21, EU:C:2023:791, т. 43).

51 В случая, преди влизането в сила на Регламент 2020/1054 както Регламент № 3821/85, приложим към датата на извършеното от Т.Т. нарушение, така и Регламент № 165/2014 са изисквали, без възможни изключения, наличието на тахограф в превозни средства като процесните и периодични проверки на този тахограф. Освен това от член 19, параграф 1 от Регламент № 3821/85 и от член 41, параграф 1 от Регламент № 165/2014 е видно, че те задължават държавите членки да санкционират нарушенията на разпоредбите им.

52 Следователно словашките органи са приложили правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата, приемайки член 38, параграф 1, буква а), точка 1 от Закон № 462/2007 и налагайки на Т.Т. административна глоба за това, че на 4 ноември 2015 г. е управлявал превозно средство за превоз на готова бетонна смес, без да спази изискванията за периодични прегледи на задължителния за това превозно средство тахограф.

53 Спорът в главното производство обаче се отнася по-специално до възможността Т.Т. да бъде санкциониран за извършването на такова нарушение преди влизането в сила на Регламент 2020/1054, при все че поради комбинирания ефект на този регламент и на член 2, параграф 2 от Закон № 461/2007 превозните средства за превоз на готова бетонна смес вече са освободени съгласно словашкото право от изискването да бъдат снабдени с тахограф.

54 Ето защо, за да се даде пълен отговор на запитващата юрисдикция, следва също да се отбележи, че чрез такова изменение на релевантната национална правна уредба словашкият законодател е приложил и правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата.

55 Всъщност по този начин законодателят е използвал признатата му с член 3, параграф 2 от Регламент № 165/2014 възможност да освободи категориите превозни средства, посочени в член 13, параграф 1 от Регламент № 561/2006, допълнен с Регламент 2020/1054, от изискването да бъдат снабдени с тахограф.

56 Съгласно постоянната практика на Съда, когато предприема мерки, упражнявайки дискреционно правомощие или право на преценка, което е неразделна част от установения с правен акт на Съюза режим, държавата членка прилага правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата (вж. в това отношение решения от 13 юни 2017 г., Florescu и др., C-258/14, EU:C:2017:448, т. 48, и от 29 юли 2024 г., protectus, C-185/23, EU:C:2024:657, т. 59).

57 Спорът в главното производство съответно се отнася до национална правна уредба, с която се прилага правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата, така че при разглеждането на този спор трябва да бъдат спазени изискванията, произтичащи от закрепените в Хартата основни права (вж. в този смисъл решение от 4 октомври 2024 г., Real Madrid Club de Fútbol, C-633/22, EU:C:2024:843, т. 41 и цитираната съдебна практика).

58 С оглед на всички тези съображения член 51, параграф 1 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че държава членка прилага правото на Съюза по смисъла на тази разпоредба, когато, от една страна, в съответствие с член 19, параграф 1 от Регламент № 3821/85 и с член 41, параграф 1 от Регламент № 165/2014 налага административна санкция на водач на превозно средство заради неизпълнение на предвидени с тези регламенти задължения и от друга страна, използва впоследствие възможността си по член 3, параграф 2 от последния регламент да освободи от спазването на такива задължения някои пътни превозни средства.

По втория въпрос

59 С втория си въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че е приложим по отношение на административна санкция, наложена на основание на норма, която след определянето на тази санкция е изменена по по-благоприятен за санкционираното лице начин.

60 Като начало следва да се подчертае, че член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата предвижда, че ако в по-късен момент след извършването на престъплението законът предвижда по-леко наказание, трябва да се приложи това наказание.

61 Така тази разпоредба закрепва принципа за обратното действие на по-благоприятния наказателен закон, който принцип е гарантиран и в член 7 от ЕКПЧ (вж. в този смисъл решение на ЕСПЧ от 17 септември 2009 г., Scoppola с/у Италия (№ 2), CE:ECHR:2009:0917JUD001024903, § 109).

Относно приложното поле на член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата

62 От разясненията относно Хартата (ОВ C 303, 2007 г., стр. 17), отнасящи се до член 49 от нея, е видно, че тази разпоредба се прилага в наказателноправната област.

63 Както генералният адвокат отбелязва в точка 52 от заключението си, от постоянната практика на Съда следва, че три критерия са релевантни за преценката на наказателноправния характер на санкцията за целите на прилагането на член 49 от Хартата. Първият критерий е правната квалификация на нарушението във вътрешното право, вторият — самото естество на нарушението, а третият — степента на тежест на санкцията, която може да бъде наложена на съответното лице (вж. в този смисъл решения от 5 юни 2012 г., Bonda, C-489/10, EU:C:2012:319, т. 37, и от 4 май 2023 г., Agenția Națională de Integritate, C-40/21, EU:C:2023:367, т. 34).

64 Макар запитващата юрисдикция да е тази, която трябва да прецени в светлината на тези критерии дали наложената на Т.Т. глоба има наказателноправен характер по смисъла на член 49, параграф 1 от Хартата, когато се произнася по преюдициално запитване, Съдът все пак може да направи уточнения, за да насочи тази юрисдикция при преценката ѝ (вж. в този смисъл решение от 4 май 2023 г., Agenția Națională de Integritate, C-40/21, EU:C:2023:367, т. 36).

65 В това отношение, що се отнася най-напред до първия критерий — свързания с правната квалификация на нарушението във вътрешното право, от предоставените от запитващата юрисдикция данни става ясно, че по словашкото право процесното нарушение се счита за административно нарушение.

66 Член 49 от Хартата обаче се прилага — дори за нарушения, които не са квалифицирани по националното право като такива с „наказателноправен характер“ (престъпления) — и към производства и санкции, за които въз основа на другите два критерия, посочени в точка 63 от настоящото решение, трябва да се приеме, че са с наказателноправен характер (вж. в този смисъл решения от 22 юни 2021 г., Latvijas Republikas Saeima (Точки за пътнотранспортни нарушения), C-439/19, EU:C:2021:504, т. 88, и от 14 септември 2023 г., Vinal, C-820/21, EU:C:2023:667, т. 49).

67 Що се отнася до втория критерий — свързания със самото естество на нарушението, той предполага да се провери дали съответната мярка преследва репресивна цел, което е присъщо за наказателноправните санкции по смисъла на член 49 от Хартата, като само по себе си обстоятелството, че тази мярка преследва и превантивна цел, не е основание да не бъде квалифицирана като наказателна санкция. Всъщност присъщи за наказателноправните санкции са както репресията, така и превенцията на противоправните деяния. За разлика от това мярка, която само поправя вредата, причинена със съответното нарушение, няма наказателноправен характер (решения от 22 юни 2021 г., Latvijas Republikas Saeima (Точки за пътнотранспортни нарушения), C-439/19, EU:C:2021:504, т. 89, и от 14 септември 2023 г., Vinal, C-820/21, EU:C:2023:667, т. 50).

68 В случая административните глоби, предвидени при неизпълнение на изискването за наличие на тахограф в някои видове превозни средства и на изискването за периодичните му прегледи, изглежда, имат както възпираща, така и репресивна цел, без с тях да се цели поправяне на вредите, причинени с неизпълнението на тези изисквания.

69 Освен това Съдът вече е приел, че фактът, че съответната мярка е насочена не към обществеността като цяло, а към особена категория адресати, които — поради това, че извършват специално регламентирана от правото на Съюза дейност — са длъжни да отговарят на предвидените в това право условия, може да сочи, че тази мярка няма репресивна цел, и съответно да подкрепя извода, че тя не е наказателноправна, когато с

нея само се лишава адресатът ѝ от някои признати му по силата на това право специфични правомощия, тъй като компетентният административен орган е преценил, че предпоставките за предоставяне на въпросните правомощия вече не са налице (вж. в този смисъл решение от 14 септември 2023 г., Vinal, C-820/21, EU:C:2023:667, т. 53 и цитираната съдебна практика). Процесната глоба очевидно не е такава.

70 Що се отнася, накрая, до третия критерий — свързания със степента на тежест на наложената санкция, следва да се отбележи, че тази степен на тежест трябва да се преценява в зависимост от максималното наказание, предвидено в релевантните разпоредби (решение от 14 септември 2023 г., Vinal, C-820/21, EU:C:2023:667, т. 55 и цитираната съдебна практика).

71 В случая, в съдебното заседание бе подчертано, че нарушение като извършеното от Т.Т. се наказва с административна глоба в максимален размер от 1 699 евро. Освен това, както словашкото правителство подчертава в съдебното заседание, изглежда, че тази глоба може да бъде съчетана с лишаване от правото да се управлява моторно превозно средство, за срок от две години. Запитващата юрисдикция следва да провери дали такива санкции, взети заедно, биха могли да се считат за достатъчно тежки, за да могат да бъдат квалифицирани като репресивни и съответно като наказателноправни.

72 Трябва да се вземе предвид и обстоятелството, че използването на тахограф, който не е прегледан от одобрен сервиз, е много тежко нарушение съгласно точка 3.1. от приложение III към Директива 2006/22, изменена с Директива (ЕС) 2020/1057 на Европейския парламент и на Съвета от 15 юли 2020 г. (ОВ L 249, 2020 г., стр. 49). Всъщност член 41, параграф 1 от Регламент № 165/2014 изисква от държавите членки да въведат санкции, които са не само ефективни, пропорционални, възпиращи и недискриминационни, но и в съответствие с категориите нарушения, предвидени в Директива 2006/22.

73 Ако обаче след анализ на всички релевантни обстоятелства тази юрисдикция прецени, че въпросната глоба няма наказателноправен характер и че съответно член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата не се прилага към спора в главното производство, няма норма от правото на Съюза, която в случая да налага спазването на принципа lex mitior.

74 По-конкретно, запитващата юрисдикция не може да се основава на общия принцип на правото на Съюза за обратното действие на нормата, предвиждаща по-леко наказание.

75 Всъщност, от една страна, Съдът несъмнено е прогласил още преди влизането в сила на Хартата съществуването на такъв принцип, основавайки се на общите за държавите членки конституционни традиции (решение от 3 май 2005 г., Berlusconi и др., C-387/02, C-391/02 и C-403/02, EU:C:2005:270, т. 68 и 69). Както обаче генералният адвокат по същество отбелязва в точка 67 от заключението си, не съществува обща конституционна традиция, която да дава основание принципът lex mitior да се прилага и по отношение на санкции, които нямат наказателноправен характер.

76 Този извод се потвърждава от решението на авторите на Хартата да сведат приложното поле на гарантирания в член 49, параграф 1, последно изречение от нея принцип на по-благоприятния наказателен закон само до наказателноправните мерки, а също и от факта, че приложното поле на член 7 от ЕКПЧ също е сведено само до тези мерки.

77 От друга страна, фактът, че обхватът на общия принцип за обратното действие на нормата, предвиждаща по-леко наказание, е ограничен само до наказателноправната област, не се поставя под въпрос от член 2, параграф 2, второ изречение от Регламент № 2988/95, по силата на който при действия или бездействия, представляващи нередност, годна да засегне финансовите интереси на Съюза по смисъла на член 1, параграф 1 от този регламент, компетентните органи са длъжни да прилагат с обратно действие последващите изменения, внесени с разпоредби, които се съдържат в секторни правила на Съюза и въвеждат по-леки административни санкции.

78 Вярно е, че тази разпоредба предвижда обратно действие на разпоредбите на правото на Съюза, които смекчават строгостта на системата от административни санкции, без приложното ѝ поле да се ограничава само до санкциите с наказателноправен характер.

79 Както подчертава обаче генералният адвокат в точка 70 от заключението си, обстоятелството, че в член 2, параграф 2 от Регламент № 2988/95 законодателят на Съюза е сметнал за необходимо да разшири приложното поле на общия принцип на правото на Съюза за обратното действие на предвиждащата по-леко наказание норма, така че то да обхване всички административни санкции за нередности, годни да засегнат финансовите интереси на Съюза по смисъла на член 1 от този регламент, независимо дали имат наказателноправен характер, или не, свидетелства именно за това, че този принцип сам по себе си не е приложим по отношение на санкции, които нямат такъв характер.

Относно предпоставките за прилагане на член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата

80 Задължението по член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата да се приложи закон, приет след извършването на престъплението, е обвързано с условието този закон да „предвижда по-леко наказание“.

81 Прилагането на тази разпоредба предполага последователно приемане във времето на различни правни режими и се основава на констатацията, че последователното им приемане отразява промяна — по-благоприятна за дееца — във възгледите в съответната правна система относно наказателноправната квалификация на деянията, които биха могли да съставляват престъпление, или относно наказанието, което следва да се прилага за такова престъпление (вж. в този смисъл решение от 24 юли 2023 г., Lin, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, т. 107 и цитираната съдебна практика).

82 Освен това Европейският съд по правата на човека вече е постановил, че член 7 от ЕКПЧ не гарантира обратното действие на благоприятно за дееца изменение на правна уредба, когато това изменение се дължи единствено на промяна във фактическите обстоятелства след извършването на престъплението и следователно е без значение за разглеждането на самото престъпление (ЕСПЧ, 18 октомври 2022 г., Morck Jensen с/у Дания, CE:ECHR:2022:1018JUD006078519, § 52).

83 В случая, както бе подчертано в точка 52 от настоящото решение, Т.Т. е санкциониран за това, че на 4 ноември 2015 г. е управлявал превозно средство за доставяне на готова бетонна смес, чийто тахограф не е имал валиден периодичен преглед.

84 В това отношение следва да се отбележи, от една страна, че преди отмяната си с Регламент № 165/2014 член 3, параграф 2 от Регламент № 3821/85, приложим към момента на процесното нарушение, е допускал държавите членки да освобождават от прилагането на този регламент превозните средства, посочени в член 13, параграфи 1 и 3 от Регламент № 561/2006. Тази възможност на държавите членки е запазена с член 3, параграф 2 от Регламент № 165/2014, приложим от 2 март 2016 г.

85 От друга страна, Регламент 2020/1054 добавя категорията на превозните средства, използвани за доставяне на готова бетонна смес, към категориите превозни средства по член 13, параграф 1 от Регламент № 561/2006, а именно тези, за които държавите членки могат да допускат изключения, като това изменение е приложимо, считано от 20 август 2020 г.

86 Както отбелязва генералният адвокат в точка 78 от заключението си, с добавянето на тези превозни средства към вече споменатите в член 13, параграф 1 от Регламент № 561/2006, Регламент 2020/1054 свидетелства за промяна във възгледите на законодателя на Съюза относно необходимостта да се изиска наличието на тахограф във въпросните превозни средства, чиито маршрути поначало са доста къси.

87 Подобно изменение съответно се различава от случаите, за които Съдът е имал повод да приеме по същество, че изменението на приложимата правна уредба, макар да е благоприятно за обвиняемия или осъдения, не може да попадне в приложното поле на принципа lex mitior, тъй като не може да промени елементите от състава на престъплението, а представлява, спрямо това престъпление, просто промяна във фактическото положение или се дължи единствено на нова чисто икономическа и техническа оценка на законодателя на Съюза, която не поставя под въпрос неправомерността на предходното поведение на санкционираното лице (вж. в този смисъл решения от 6 октомври 2016 г., Paoletti и др., C-218/15, EU:C:2016:748, т. 32—36, и от 7 август 2018 г., Clergeau и др., C-115/17, EU:C:2018:651, т. 34—40).

88 От това следва, че правните норми на Съюза относно изискването някои превозни средства да бъдат снабдени с периодично преглеждан тахограф, са изменени, след извършеното от Т.Т. нарушение, в посока, която би могла да е благоприятна за него, ако словашките органи са решили в съответствие с член 3, параграф 2 от Регламент № 165/2014 да освободят този вид превозни средства от изискването да бъдат снабдени с тахограф.

89 Член 2, параграф 2 от Закон № 461/2007 предвижда, че превозните средства от всички категории по член 13, параграф 1 от Регламент № 561/2006 са освободени от изискването да бъдат снабдени с тахограф.

90 При това положение става ясно, че както бе посочено в точка 55 от настоящото решение, словашкият законодател е решил да приложи възможността по член 3, параграф 2 от Регламент № 165/2014, освобождавайки автоматично и по същите причини като възприетите от законодателя на Съюза всички изброени в член 13, параграф 1 от Регламент № 561/2006 категории превозни средства от изискването да бъдат снабдени с тахограф.

91 Както подчертава словашкото правителство в писменото си становище и в съдебното заседание, от преписката, с която разполага Съдът, изглежда, следва — като това обаче е задача на запитващата юрисдикция да провери — че премахването в словашкото право на

изискването превозните средства, предназначени за превоз на готова бетонна смес, да бъдат снабдени с тахограф, отразява промяна във възгледите на словашкия законодател относно това дали следва да наказва деяния като това, в което е упрекнат Т.Т.

92 Накрая следва да се припомни, че член 49 от Хартата съдържа най-малкото същите гаранции като предвидените в член 7 от ЕКПЧ, които трябва да се вземат по силата на член 52, параграф 3 от Хартата като минимален праг на защита (решение от 29 юли 2024 г., Alchaster, C-202/24, EU:C:2024:649, т. 92 и цитираната съдебна практика). Следователно Съдът трябва да гарантира, че даваното от него тълкуване по настоящото дело осигурява равнище на защита, което съответства на гарантираното с посочения член 7, както е тълкуван от Европейския съд по правата на човека (решение от 10 ноември 2022 г., ДЕЛТА СТРОЙ 2003, C-203/21, EU:C:2022:865, т. 44 и цитираната съдебна практика).

93 В това отношение е уместно да се отбележи, че изискванията, на които член 49, параграф 1 от Хартата подчинява евентуалното прилагане на принципа за обратното действие на по-благоприятния наказателен закон, както следват от точка 81 от настоящото решение, осигуряват, предвид цитираната в точка 82 от настоящото решение практика на Европейския съд по правата на човека, равнище на защита на този принцип, което е съобразено с гарантираното в член 7 от ЕКПЧ, както е тълкуван от този съд.

94 От всички изложени по-горе съображения следва, че член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че е приложим по отношение на административна санкция с наказателноправен характер, наложена на основание на норма, която след определянето на тази санкция е изменена по по-благоприятен за санкционираното лице начин, стига това изменение да отразява промяна във възгледите относно наказателноправната квалификация на деянието, което е извършено от въпросното лице, или относно наказанието, което следва да се прилага.

По третия и четвъртия въпрос

95 С третия и четвъртия си въпрос, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че съд, сезиран с касационна жалба срещу съдебно решение, с което се отхвърля жалбата срещу административна глоба, която има наказателноправен характер и попада в приложното поле на правото на Съюза, е длъжен да приложи по-благоприятната за осъденото лице правна уредба, която е влязла в сила след обявяването на това съдебно решение, независимо от факта, че по националното право въпросното решение се смята за влязло в сила.

96 На първо място, следва да се припомни, че Съдът вече е постановил, че съдържащото се в член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата правило относно обратното действие на по-благоприятния наказателен закон намира приложение, докато няма влязла в сила осъдителна присъда (вж. в този смисъл решение от 6 октомври 2015 г., Delvigne, C-650/13, EU:C:2015:648, т. 56).

97 Всъщност това правило предполага от датата, на която в съответния правен ред е прието, че вече не е необходимо да се наказва или да се наказва толкова строго определено поведение, подобна оценъчна промяна да се прилага незабавно за всички наказателни производства, които все още не са приключили с влязла в сила осъдителна присъда.

98 Важно е да се отбележи, че това тълкуване на член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата не е в разрез с прага на защита, предвиден в член 7 от ЕКПЧ. Всъщност в съответствие с практиката на Европейския съд по правата на човека гарантираният с член 7, параграф 1 от ЕКПЧ принцип за обратното действие на по-благоприятния наказателен закон означава, че ако наказателният закон, действащ към момента на извършване на престъплението, и последващите наказателни закони, приети преди постановяването на влязло в сила съдебно решение, са различни, съдът трябва да приложи наказателния закон, чиито разпоредби са най-благоприятни за подсъдимия (вж. в този смисъл решение на ЕСПЧ от 17 септември 2009 г., Scoppola с/у Италия (№ 2), CE:ECHR:2009:0917JUD001024903, § 109).

99 На второ място, приемането на наказателнопроцесуални норми действително е от компетентността на държавите членки, доколкото Съюзът не е приел такива норми, но при упражняването на тази компетентност тези държави са длъжни да спазват задълженията, които произтичат за тях от правото на Съюза, включително прогласените в Хартата основни права (вж. в този смисъл решение от 30 април 2024 г., Procura della Repubblica presso il Tribunale di Bolzano, C-178/22, EU:C:2024:371, т. 44).

100 Следователно, макар въпросът дали осъдителната присъда е влязла в сила, да се преценява с оглед на правото на постановилата я държава членка (вж. по аналогия решение от 5 юни 2014 г., M, C-398/12, EU:C:2014:1057, т. 36), това не променя факта, че за целите на прилагането на член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата това понятие трябва да получи самостоятелно и еднакво тълкуване навсякъде в Съюза, доколкото определя обхвата на гарантираното с тази разпоредба право и съответно обхвата на задълженията, които произтичат от нея за държавите членки.

101 От това следва, както генералният адвокат по същество подчертава в точка 99 от заключението си, че обстоятелството, че съгласно националното право даден осъдителен акт се смята за влязъл в сила, не е определящо за прилагането на член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата от съда, пред който се оспорва този акт.

102 Всъщност осъдителният акт не може да се смята за влязъл в сила по смисъла на член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата, когато срещу него може да се използва редовен способ за защита, а именно всеки способ за защита, който е част от нормалния ход на процеса и който като такъв представлява процесуално развитие, което страните е разумно да очакват (вж. по аналогия решение от 22 ноември 1977 г., Industrial Diamond Supplies, 43/77, EU:C:1977:188, т. 37).

103 Такава е хипотезата, когато осъденото лице или държавният обвинител може — в определен от закона срок и без да трябва да доказва наличието на извънредни обстоятелства, като например необходимостта да се осигури в интерес на закона непротиворечивост на съдебната практика — да оспори пред съда осъдителния акт или наложеното наказание, искайки съответно отмяна или изменение, и то независимо от факта, че такова оспорване се счита за извънреден способ за защита по националното право, както в случая по словашкото право, видно от данните, предоставени от запитващата юрисдикция и посочени в точка 43 от настоящото решение. Всъщност, докато срокът за такова оспорване не е изтекъл или няма произнасяне по това оспорване, не може да се смята за целите на прилагането на член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата, че с осъдителния акт и наложеното с него наказание окончателно са изчерпани възможностите за наказателно преследване.

104 От друга страна, без това да е от решаващо значение, суспензивното действие на обжалването на осъдителния акт е белег, че се обжалва акт, който за целите на прилагането на тази разпоредба не може да се квалифицира като влязъл в сила.

105 Ето защо, когато при условията, посочени в точка 103 от настоящото решение, е допустимо касационно обжалване на дадено съдебно решение за целите на прилагането на член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата това решение влиза в сила едва когато страните са изчерпали този способ за защита или са оставили да изтече срокът за касационно обжалване, без да предприемат такова.

106 Следователно член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата предполага касационният съд по принцип да е длъжен по отношение на извършителя на деяние, за което санкцията е свързана с прилагане на правото на Съюза, да приложи благоприятната за този извършител наказателноправна уредба дори ако тази правна уредба е влязла в сила след обявяването на обжалваното по касационен ред съдебно решение.

107 Не променя този извод обстоятелството, че съгласно националното право обжалваното по касационен ред решение може да бъде отменено само ако е опорочено поради незаконосъобразност, или обстоятелството, че касационният съд е длъжен да се произнесе с оглед на положението, съществувало към датата на обявяването на това решение. Всъщност, както личи от точка 97 от настоящото решение, докато осъдителният акт не влезе в сила, съдът прилага спрямо извършителя на престъпление по-благоприятния за него наказателен закон.

108 В случая, от акта за преюдициално запитване е видно, от една страна, че Т.Т. е сезирал запитващата юрисдикция с касационна жалба при спазване на срока, определен от приложимото национално законодателство, без да е трябвало да доказва наличието на извънредни обстоятелства, и от друга страна, че тази юрисдикция разполага, най-малкото, с възможността да отмени решението от 27 март 2019 г. на Krajský súd v Bratislave (Окръжен съд Братислава).

109 При това положение, освен ако запитващата юрисдикция не установи друго, решението от 27 март 2019 г. на Krajský súd v Bratislave (Окръжен съд Братислава) не може за целите на прилагането на член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата да се счита за „влязъл в сила осъдителен акт“.

110 Затова, ако приеме, че наложената на Т.Т. административна глоба има наказателноправен характер, запитващата юрисдикция би била длъжна да приложи по-благоприятната за него правна уредба по смисъла на член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата, каквато е член 2, параграф 2 от Закон № 461/2007, тълкуван във връзка с Регламент 2020/1054, независимо от факта, че тази правна уредба става действаща след решението на Krajský súd v Bratislave (Окръжен съд Братислава), което по националното право е влязло в сила. Това задължение не се засяга от факта, че съгласно посоченото право запитващата юрисдикция е длъжна да се произнесе с оглед на положението, съществуващо към датата, на която е постановено въпросното решение.

111 В това отношение следва да се добави, че когато не е възможно национална разпоредба да бъде тълкувана в съответствие с изискванията на правото на Съюза, принципът на предимство на последното изисква националният съд, който в рамките на правомощията си трябва да прилага разпоредбите на това право, да остави без приложение всяка

разпоредба от националното право, която противоречи на разпоредбите на правото на Съюза с директен ефект (решения от 24 юни 2019 г., Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, т. 58 и 61, и от 20 февруари 2024 г., X (Липса на основания за прекратяване), C-715/20, EU:C:2024:139, т. 72).

112 Член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата е формулиран ясно и точно и не е обвързан с никакво условие, така че има директен ефект.

113 Затова, ако установи, че вътрешното ѝ право не ѝ позволява да приложи към висящия пред нея спор гаранциите по член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата и че няма как това право да се тълкува в съответствие с правото на Съюза, запитващата юрисдикция би била длъжна да осигури в рамките на своята компетентност защитата, която произтича за правните субекти от член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата, и да гарантира пълното действие на тази разпоредба, при необходимост оставяйки без приложение всяка противоречаща ѝ национална разпоредба.

114 С оглед на всички изложени по-горе съображения член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че съд, сезиран с касационна жалба срещу съдебно решение, с което се отхвърля жалбата срещу административна глоба, която има наказателноправен характер и попада в приложното поле на правото на Съюза, е по принцип длъжен да приложи по-благоприятната за осъденото лице правна уредба, която е влязла в сила след обявяването на това съдебно решение, независимо от факта, че по националното право въпросното решение се смята за влязло в сила.

По съдебните разноски

115 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

1) Член 51, параграф 1 от Хартата на основните права на Европейския съюз трябва да се тълкува в смисъл, че

държава членка прилага правото на Съюза по смисъла на тази разпоредба, когато, от една страна, в съответствие с член 19, параграф 1 от Регламент (ЕИО) № 3821/85 на Съвета от 20 декември 1985 година относно контролните уреди за регистриране на данните за движението при автомобилен транспорт, изменен с Регламент (ЕС) № 561/2006 на Европейския парламенти и на Съвета от 15 март 2006 г., и в съответствие с член 41, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 165/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 4 февруари 2014 година относно тахографите в автомобилния транспорт, за отмяна на Регламент (ЕИО) № 3821/85 на Съвета относно контролните уреди за регистриране на данните за движението при автомобилен транспорт и за изменение на Регламент (ЕО) № 561/2006 на Европейския парламент и на Съвета за хармонизиране на някои разпоредби от социалното законодателство, свързани с автомобилния транспорт, налага

административна санкция на водач на превозно средство заради неизпълнение на предвидени с тези регламенти задължения и от друга страна, използва впоследствие възможността си по член 3, параграф 2 от този последен регламент да освободи от спазването на такива задължения някои пътни превозни средства.

2) **Член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата на основните права трябва да се тълкува в смисъл, че**

е приложим по отношение на административна санкция с наказателноправен характер, наложена на основание на норма, която след определянето на тази санкция е изменена по по-благоприятен за санкционираното лице начин, стига това изменение да отразява промяна във възгледите относно наказателноправната квалификация на деянието, което е извършено от въпросното лице, или относно наказанието, което следва да се прилага.

3) **Член 49, параграф 1, последно изречение от Хартата на основните права трябва да се тълкува в смисъл, че**

съд, сезиран с касационна жалба срещу съдебно решение, с което се отхвърля жалбата срещу административна глоба, която има наказателноправен характер и попада в приложното поле на правото на Съюза, е по принцип длъжен да приложи по-благоприятната за осъденото лице правна уредба, която е влязла в сила след обявяването на това съдебно решение, независимо от факта, че по националното право въпросното решение се смята за влязло в сила.

Подписи